

1. SINTAKSĖS SAŲOKA

Žodis *sintaksė* yra kilęs iš graikų kalbos žodžio *syntaxis*, reiškiančio sudarymą, sutvarkymą, rikiuotę.

S i n t a k s ė yra gramatikos dalis, nagrinėjanti žodžių tarpusavio ryšius, sakinių sandarą, jų sudarymo būdus ir taisykles. Sintaksei taip pat rūpi ir tekstas, sakinių sąsajos jame.

Pagrindinės sintaksės sąvokos – **žodžių junginys, sakinys** (tiesioginis, skatinamasis ir klausiamasis; išplėstinis ir neišplėstinis; vienanaris ir dvinaris; asmeninis ir beasmenis; pilnasis ir nepilnasis; vientisinis ir sudėtinis), **sakinio dalys** (pagrindinės – **veiksny**s ir **tarinys**; antrininkės – **papildinys, aplinkybės** ir **pažyminys**), **kreipinys, įterpiniai, tiesioginė** ir **netiesioginė kalba**.

Sintaksė yra glaudžiai susijusi su **morfologija**. Kalbos dalys, žodžių formos, kurias nagrinėja morfologija, įprasminamos ir įgauna tam tikrą vaidmenį žodžių junginyje ir sakinyje. Sintakse paremtos beveik visos **skyrybos taisyklės**.

Kompiuterinis lietuvių kalbos žinynas. Nuo morfologijos iki reikalų raštų, sudarė Petras Kniūkšta, Vilnius: Šviesa, 2004.